

Mt 27,1-5.15-19: *Když bylo ráno, uradili se všichni velekněží a starší lidu proti Ježíšovi, že ho připraví o život. Spoutali ho, odvedli a vydali vladaři Pilátovi. Když Jidáš, který ho zradil, viděl, že Ježíše odsoudili, pocítil výčitky, vrátil třicet stříbrných velekněžím a starším a řekl: „Zhřešil jsem, zradil jsem nevinnou krev!“ Ale oni odpověděli: „Co je nám po tom? To je tvoje věc!“ A on odhodil ty peníze v chrámě a utekl; šel a oběsil se.*

O svátcích měl vladař ve zvyku propouštět zástupu jednoho vězně, kterého si přáli. Tehdy tam měli pověstného vězně, jménem Barabáš. Když se zástupy shromáždily, řekl jim tedy Pilát: „Koho vám mám propustit, Barabáše, nebo Ježíše, zvaného Mesiáš?“ Věděl totiž, že mu ho vydali ze zášti. Když seděl na soudné stoličce, poslala k němu jeho žena se vzkazem: „Nezačínej si nic s tím spravedlivým! Dnes mě kvůli němu pronásledovaly zlé sny.“ Velekněží a starší však přiměli zástup, aby si vyžádali Barabáše, a Ježíše zahubili.

Žalm 36,2-7.10: *Tak zní vzpurný výrok svévolníka: „Nemám v srdci místo pro strach z Boha.“ A to do očí mu říká. Lichotí si ve svých očích, a tak bude shledán vinným, hodným nenávisti. Slova jeho úst jsou ničemná a lstivá, přestal jednat rozumně a dobře. Vymýšlí si na svém lůžku ničemnosti, postavil se na nedobrou cestu, neštítí se zlého. Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek, Hospodine. U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo.*

„Kolik mi dáte, když vám ho zradím?“ zeptal se Jidáš těch, kdo měli na starosti všechno, co se má dít v chrámu. V chrámu se toho má dít dost: připomíná se tam Boží smlouva s člověkem a také člověčí odpovědnost za to, aby smlouva neupadla v zapomenutí. Říká se jí „smlouva“, ale je to trochu jednostranná úmluva. Bůh říká: „Mám vás rád a chci se o vás starat,“ člověk neslibuje dohromady nic a jen přijímá tu Boží nabídku.

Z generace na generaci se předávají pravidla, jak to dělat, abychom tu nabídku neponičili nebo někde nezapomněli (třeba: nehledej si jiné bohy, nebudeš zabíjet a křivě svědčit atd.). Dost se na dodržování těch příkázání dbalo, ale ani když je všechna dodržíme, nedosáhne tím můj život cíle – vždyť jsou to jen pravidla, jak nezapomenout na tamtu smlouvu a díky ní na Boží milosrdenství.

Tak to se dělo a mělo dít v chrámu: připomínat a na vlastní kůži osobně i společně prožívat Boží milosrdenství, které nás v životě provází a vede. Připomínalo a rozebíralo se to nejen v chrámu, ale i jinde, to zase dělali různí učitelé (třeba takoví jako Ježíš). Ať lidé vědí, komu vděčíme za život, a ať hledají dobrou cestu k naplněnému životu. Ať vděčnost za Boží milosrdenství prožívají na vlastní kůži a ať na ni odpovídají svou vlastní pravdivostí a věrností.

To se prožívalo v chrámu a vysvětlovali to i různí poutníci a potulní učitelé třeba jako Ježíš. A tu se do chrámu dostavil jistý Jidáš a povídá: „Kolik mi dáte, když ho vám zradím?“ Co ho k tomu vedlo, nedovedu říct. Pomotalo se mu to v hlavě, nebo měl nějaký plán? Byl podle něj Ježíš netakticky příliš radikální nebo naopak málo radikální nebo šlo jen o ty peníze? Bibličtí vypravěči na to jasně neodpovídají a nechávají prostor pro fantazii, co všechno může člověka (třeba kohokoli z nás) do podobných patálií přivést.

II. Vsuvka z jednoho žalmu

„Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost dotýká se mraků, tvá spravedlnost je pevná, zachraňuješ lidi i dobytek,“ zpívá se v žalmu (s číslem 36). Je to pohled odtud zdola – nic vyššího než Boží milosrdenství a věrnost na tomhle světě není. Mluví se tam však také o člověku, který říká: „Já z Boha strach nemám“ a považuje sám sebe za velikána. Jedná divně: žalm mluví o milosrdenství a věrnosti, ale on si víru představuje jako strach a hrdě hlásí, že ten nemá.

Jestli jde v tom žalmu z někoho strach, tak z lidí – třeba zrovna z takových samolibých nebojsů, protože nikdy nevíte, jaké nesnáze vám jejich činy přivodí. Kdo nemá v srdci místo pro milosrdenství, věrnost a spravedlnost a lichotí si ve svých očích, je nebezpečný. Mluví lstivě a ničemně, a nakonec bude shledán vinným, uzavírá žalmová písnička.

III.

„Kolik mi dáte, když vám ho zradím?“ zeptal se Jidáš. Nabídli mu sumu, která se prý platívala za otroka. Pak ten plán provedli, Ježíš byl zatčen a odveden k soudu. Neměl advokáta, zato měl proti sobě veřejné mínění (tedy toho vzorku, který byl zrovna přítomen). Vůdce na něj měli spádeno, nicméně ho odvedli raději před císařského místodržitele Piláta, ať ho k smrti odsoudí on.

Pilát se do toho nehrnul. Třeba ho ovlivnil i vzkaz jeho ženy, aby si s tím spravedlivým nic nezačínal. Jenže věci už se daly do pohybu: vůdce, kteří vynesení rozsudku chtěli hodit na něj, mezitím pracovali s veřejným míněním. Neměli k dispozici sociální síť, ale šikovní dezinformátoři si poradí i bez nich a tak přiměli dav, ať Piláta žádá o amnestii – ovšem pro někoho úplně jiného než pro Ježíše.

Jidáš, který tomu na začátku napomohl, teď kouká a vidí, kam až to dospělo. Chtěl vrátit třicet stříbrných, které dostal, a pravil: „Zhřešil jsem, zradil jsem nevinnou krev.“ Odpověděli: „Tvůj problém, co je nám po tom?“ Viděl, že teď už to nenapraví, zahodil ty peníze a oběsil se.

Dokázali byste mu odpustit? Jeho čin i jméno vstoupily do dějin a do jazyku, jímž mluvíme, jako symbol toho nejhoršího, co člověk dokáže. Ale slyšeli jsme ten starý žalm: „Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek, Hospodine.“

V kostele se připomíná Boží smlouva s člověkem a také člověčí odpovědnost za to, aby neupadla v zapomenutí. Lidem, kteří si ji nepustí k tělu, hrozí, že je zaplaví strach, před nímž by je ta smlouva bránila.

Třeba strach, že jejich důstojnost a důležitost, na kterou věří, nenadále splaskne (a neochrání je před tím ani ničemná a lstivá slova).

Tenkrát dosáhli svého: Ježíš byl ukřižován a umřel. Jenže je tu ještě to Boží milosrdenství, jež sahá až k nebi a jeho věrnost dotýká se mraků, a tak celý ten příběh vyústil do nepředpokládaného velikonočního konce: Bůh nedopustil, aby Krista zahalila neprostupná tma smrti – u tebe je pramen žití, Hospodine, a když ty jsi nám světlem, my to světlo spatřujeme.

V kostele se nescházíme proto, abychom posuzovali Jidáše, chrámové vůdce, Piláta či dav – v kostele se scházíme proto, aby se zas a znovu dostala ke slovu smlouva Boží lásky, která chrání před strachem (třeba z toho, aby naše provinění nevedla ke zlým koncům). Bůh je milosrdný a věrný: tak se osvěžujte tím nejlepším, co nabízí, pijte z potoka rozkoší, jež nám dopřává, a tu jeho smlouvu si beze strachu pustíme k tělu.

požehnání

Věříme, že si nás Bůh zamiloval a z milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději;

věříme, že co Kristus Ježíš udělal, udělal i kvůli nám a pro nás.

Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože!

Přátelé, hledejte bezpečí a novou sílu ve stínu Božího milosrdenství.

Osvěžujte se tím nejlepším, co nám Bůh dává, a pijte z potoka rozkoší, jež nám dopřává. Vždyť u něj je pramen žití a je-li nám Bůh a jeho vůle světlem, spatřujeme, co potmě nebylo znát.

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého budiž se všemi vámi. Amen.